

OUDER WESTLAND

Was Piet Doelman, de verzetsleider in het Westland, eigenlijk een maffiabaas en de knokploeg een misdaadsyndicaat? Maarten van Buuren beweert van wel.

AAD VAN HOLSTEIN

'Piet Doelman was roverhoofdman'

'Ontmaskering van het gewapend verzet'. Dat is de ondertitel van het boek van Maarten van Buuren *De afrekening*, waarin hij een deel van het Westlandse verzet in de Tweede Wereldoorlog ongenadig op de korrel neemt. Van Buuren beschrijft in zijn boek onder meer hoe Piet Doelman vanuit de Oostgaag in Maasland de Knokploeg Westland organiseerde, de eerste van Nederland. Vanaf 1943 werden de afzonderlijk opererende knokploegen samengevoegd tot de Landelijke Knokploegen (LKP).

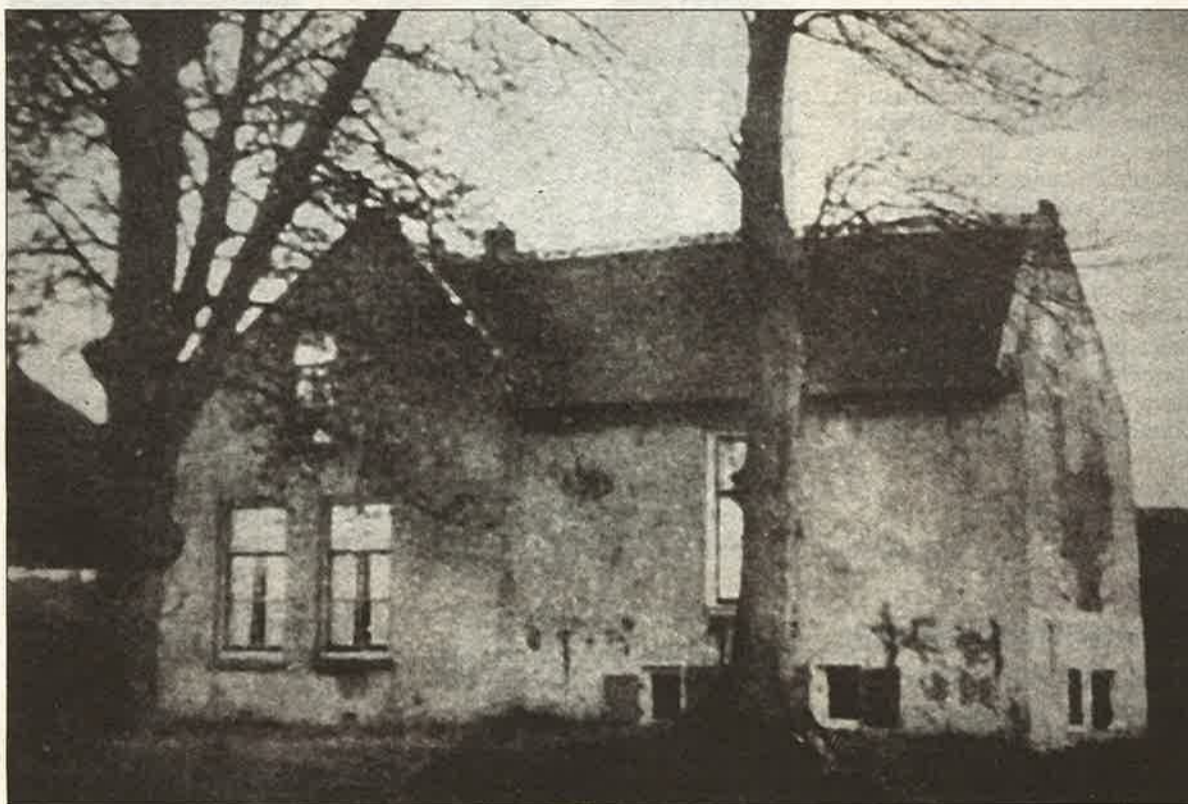
Al in het in 1995 verschenen boek *Gemeente Naaldwijk 1940-1945* omschrijven de auteurs Piet Doelman aan de ene kant als een 'lastig man' met een apart karakter, maar met bijzondere leidinggevende capaciteiten. Hij gaf graag bevelen, maar duldde niemand boven zich.

Vanaf het begin verzette Doelman zich tegen de bezetter en de NSB. Bekend is zijn aandeel in het uiteenjagen van demonstrerende NSB'ers in Naaldwijk in 1940 met een groep vechtersbazen. Later krijgt het Westland te maken met ongecoördineerde acties, die zeker niet geleid werden door Piet Doelman. Sabotageacties aan de trambaan door het Westland en het in brand steken van veilingen waren immers niet gewenst omdat ze schade toebrechten aan de plaatselijke economie.

Verzet tegen de bezetter was nauw verstrengeld met de eigen economische belangen, zo constateert ook Van Buuren in zijn boek. Het was Leen Valstar, een andere Naaldwijkse verzetsman, die de verbanden tussen de Knokploeg Westland en het netwerk van LKP onderhield. De samenwerking tussen Doelman en Valstar was niet al te best en dat leidde soms tot conflicten. 'Die zijn achteraf met de mantel der liefde bedekt vanwege

Piet Doelman, verzetsleider in het Westland.

De boerderij in Maasland van waaruit Piet Doelman de knokploeg leidde. FOTO'S HISTORISCH ARCHIEF WESTLAND

het tragische einde van Valstar,' aldus Van Buuren.

De verzetsdaden die Doelman vanuit de Oostgaag leidde bestonden uit het drukken en verspreiden van illegale bladen, hulp aan onderduikers, de roof van voedselvoorraden en andere goederen, sabotage en liquidaties. Wat die onderduikers betreft zaten er veel in boerderijen verborgen. Joden waren er niet zoveel. 'Volgens de verzetslui waren het lastige mensen,' zo schrijft Van Buuren.

BUIT

Piet Doelman pleegde met zijn knokploeg ook overvallen op boerderijen en niet alleen van NSB'ers. 'Hij verdeelde de buit niet onder de hongerende mensen, maar maakte er in de zwarte handel vette winsten mee,' zo staat in het boek. Wie wat van deze zelfverrijking zei, zou zijn leven niet zeker zijn geweest. Lein Francke, een van de Maaslandse leden van het verzet, verzette zich op zijn beurt weer tegen de zwarte handel en sloot zich uit protest aan bij de NSB. Later, na de bevrijding, zou hij door Doelman persoonlijk zijn doodgeslagen.

Het gevoel van Francke staat te lezen in een publicatie van de NSB

in het blad *Storm* ss van juni 1943: 'Zeker de helft der beschikbare groente verdwijnt in den zwarten handel. En dat is dan niet de groente die door de kleine zelfverbruikers bij zakken vol direct bij de tuinders worden weggehaald. Dat zijn groote hoeveelheden groente, die op de terreinen van de veilingen worden aangevoerd en daar onder de oogen van de veilingbesturen en van de ambtenaren van de Groenten Fruitcentrale zwart worden verkocht en worden verladen. Een groothandelaar, die een halven wagon groente toegewezen krijgt, vult de ander helft van zijn wagon op met groente, die hij op de veiling direct zwart van de tuinder koopt. Het klinkt haast ongelooflijk, maar het is toch waar.'

Doelman zou drie mannen in dienst hebben gehad om liquidaties uit te voeren. Hun schietvaardigheid was sterker ontwikkeld dan hun geweten, beweert Van Buuren. Hij oordeelt hard over Doelman en de Knokploeg Westland, die toch opgericht was om een rol in een oorlog te spelen. Hij heeft het over Doelman als over een maffiabaas en over de knokploeg als een misdaadsyndicaat.

In tegenstelling tot wat ds. F.

Slomp, zelf een groot verzetsman, schreef over het verzet als een vorm van naastenliefde, ziet hij 'geweldplegingen, onderlinge rivaliteit van bendeleiders, gewapende roofovervallen en liquidaties.' Met Doelman dus als roverhoofdman.

Als de bezetters Doelman uiteindelijk oppakken, dreigt hij te worden geëxecuteerd. Maar het verzet bevrijdt hem nog net op tijd. Doelman kreeg na de oorlog wel een proces, maar volgens Van Buuren loog hij en verdraaide hij de feiten, waarmee de aanklager en de rechter genoeg namen.

Bij zijn onderzoek heeft Van Buuren ook gebruik gemaakt van boek van de gemeente Naaldwijk, geschreven door C.J.M. Bentvelzen c.s. 'De enorme hoeveelheid bronnen die de auteurs bijeen hebben gebracht - getuigenverklaringen van zo'n honderd overlevenden, documenten uit een vijftiental archieven, dagboeken, privé-archieven, tijdschriften uit de oorlogstijd en uniek fotomateriaal - wijzen allemaal in dezelfde richting. Namelijk dat de boeren en tuinders in het Westland het nog nooit zo goed hebben gehad als in oorlogstijd. Na een crisistijd van armoede en ondersteuning stegen de verdiensten opeens tot ongekende hoogten. De werkelijk hoogte kan niet eens worden becijferd, omdat de handel in de loop van de oorlog steeds verder verschoof van legale naar illegale (lees: zwarte) handel. Hoewel ik naar de verdiensten die daarbij werden gemaakt alleen maar kan gissen, durf ik wel te zeggen dat die astronomisch waren in vergelijking met de officiële verdiensten.'

'Geen heilige, maar geen crimineel'

Het boek van Maarten van Buuren, hoogleraar in de Franse letterkunde, is vooral bij het handjevol nog levende verzetshelden uit het Westland met verbazing en afschuw ontvangen. In het boek krijgt vooral verzetsleider Piet Doelman uit Naaldwijk de volle laag. „Natuurlijk,” zegt een van de verzetsmensen, die vanwege zijn hoge leeftijd (89), kwakkelende gezondheid en vrees voor veel drukte niet bij name genoemd wil worden, „hij

was geen heilige. Er zijn dingen gebeurd die het daglicht niet altijd konden verdragen, maar zo'n crimineel als het boek beweert was hij niet. Je moet dat zien in de tijd en in de omstandigheden, waarin we toen verkeerden. Piet Doelman heeft ook grote verdiensten voor het land gehad met zijn leidinggevende capaciteiten."

Sommige beweringen van Van Buuren in het boek trekt de verzetsman sterk in twijfel. „Ik zou

dat met bewijsstukken moeten aantonen en dat gaat me voor nu even te ver. Daar komt nog bij, dat er ook diverse Van Buurens in het verzet hebben gezeten. Wat ik wel altijd onjuist heb gevonden is dat Piet Doelman na de oorlog, weliswaar met toestemming van het toen heersende militaire gezag, het bedrijf van de NSB'er Piet van der Hout aan de Dijkweg in Naaldwijk in bezit heeft genomen. Dat is een grote fout van hem geweest."